

Abu Ca'far at-Tahavi

**AL-'AQIDA
AT-TAHAVIYA**

العقيدة الطحاوية

EHL-İ SÜNNET VE CEMAAT İTİQADINIŃ
AÇIQLAMASI

KİEV - 1442/2021

KIRIŞ SÖZ

Allahnın ar-Rahman ve ar-Rahim olğan adınen!

15 hicriy asır yaşağanda musulman ümmeti umumen, qırım tatar halqı hususan, bir ümüt ile azim devirni keçmektedir. Uyanuv, ğayrıdan doğuv, Qırım hanlığınıñ ğayıp etilgen izzetini qaytarması arfesindemiz. Yeter ki, biz bunu ihlâs ile isteyik. Yeter ki, biz Allahnın sözünü yükseltmek için bu dünyada ğayret köstereyik. Yeter ki, biz elimizden kelgenini yapayıq ve tam imannen Rabbimizge tevekkül eteyik!

Sağlam, basiretli ve uyanıq cemiyet bir kişiden, temiz bir yürekten başlanır. O yürek Allahnın nurunen tolmalı, azimkâr imannen siñirtmeli. O imannın başında özenniñ kibi eki meşrebi bar – insaniyetke soñ endirilgen Kitap, Quran-ı Kerim ve Peyğamberimizniñ (aleyhi-s-salâtu ve-s-selâm) sünnetidir. Bu azimkâr iman usullarını Mevlâmızniñ ve Allahnın Resülü (aleyhi-s-salâtu ve-s-selâm) sözlerine tayanğanda ifade etken, eliñizde tutqan ulu imam Abu Ca’far at-Tahavi (321 hicriy senesinde vefat etti) qaleminen yazılğan, ilmiy eser dünyağa çıqtı.

Bütün musulman dünyası bu kitapnı (maturidisi, aş’arisi, selefisine farq etmeden) qabul etti. Bu eserni izaat etken eñ azından 20 kitap yazıldı. Böyleliknen, dinizminiñ ruhuna keleşip, imam at-Tahaviniñ eseri Muhammedniñ (aleyhi-s-salâtu ve-s-selâm) ümmetini bölmemek, toplamaq, birleştirmek maqsadına iriştı. Böyleliknen, imam at-Tahavi (Allah onı ramet eylesin) 4 eñ büyük imamlarınıñ (imam al-A’zam Abu Hanifa, imam Malik, imam aş-Şafi’i ve imam Ahmad, Allah olarnı ramet eylesin), usullardan şaşırmadı.

Biz de bugün bu birlik yolundan şaşırmamamız, zira Peyğamberimizniñ (aleyhi-s-salâtu ve-s-selâm) şeadetine köre eñ hayırlı nesil – birinci üç nesildir:

روى البخاري (٢٥٦٢) ، ومسلم (٣٣٥٢) عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: (خَيْرَ النَّاسِ قَرِينِي، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُوتُهُمْ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُوتُهُمْ...)

'Abdullah ibn Mas'ud tarafından, Peyğamberimizden, o, (aleyhi-s-salâtu ve-s-selâm) ayttı ki: "Eñ hayırlı insanlar benim nesilimdir, soñra – olardan soñ kelgenleri, soñra – olardan soñ kelgenleri..." (Al-Buhari ve Muslim).

Biz de bugün musulmanlarını kök quşağı renklerine bölmeme-
limiz, aksine – bu çeşit renklerde bereketli yağmurdan soñ yekâne
parlaq sema quşağını körmelimiz. Bugün musulmanlar biri-biri
üstünden külmemeli, biri-birine sağğa-solğa lağaplar taqmamalı,
zira bunu Allah yasaqlay:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِّن قَوْمٍ عَسَىٰ أَن يَكُونُوا خَيْرًا مِّنْهُمْ وَلَا
نِسَاءٌ مِّن نِّسَاءٍ عَسَىٰ أَن يَكُنَّ خَيْرًا مِّنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَرُوا
بِالْأَلْقَابِ بِئْسَ الْإِسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ ؕ وَمَن لَّمْ يَتُبْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ
الظَّالِمُونَ

**"Ey iman etkenler! Bir topluluq başqa topluluqni
mısquillasın, belki de olar bulardan daa hayırlıdır;
ve bir qadınlr başqa qadınlarnı mısquillasın, belki
de olar bulardan daa hayırlıdır. Bir-biriñizni aqaret
etmeñiz, bir-biriñizge lağap atmañız..."**

Kim ise bunu bile-bile yapsa, pislik yapmağa cesaret etse,
– kene de aynı Allahnıñ sözlerine köre, – o kerçek fasiqtir, gü-
nakâr insandır:

"...İmandan soñ günakârlıq pis tariftir"

Ve kim bundan vazgeçmese, tövbe etmese, – kene de Allah-
nıñ şeadetine köre, aynı ayette – kerçek zalımdır:

"Tövbe etmegenler ise – zalimlerdir". (Sure 49, ayet
10).

Allah halqımızı, ümmetimizi doğru yoldan şaşırmasın!
Allah halqımızğa bir küç olmağa, Qırım hanlığı izzetine qavuş-
mağa nasip eylesin! Allah epimizi Onıñ sevgili qullarından
eylesin! Allah Yar ve Yardımcımız olsun!

Qırım müftisi
Ayder İsa oğlu Rustemov
3 Şa'ban, 1441 hicriy senesi

MUQADDEME

Allahnıñ ar-Rahman ve ar-Rahim olğan adinen!

İmam At-Tahavi (hicriy 239-321s.s.) tarafından tertip etil-
gen *aqida* aqqında yazısı, ehl-i sünnet ve cemaat safdaşlarınıñ
dünya baqışlarını ifade ete.

İmam Abu Ca'far Ahmad ibn Muhammad ibn Suleyman
ibn Salma ibn 'Abd al-Malik ibn Salma ibn Suleyman ibn Cavab
Azdi, (Mısırda doğma yerinden) imam at-Tahavi adinen belli
– hadisler ve fiqh boyunca İslâm dünyasınıñ meşur ve itibarlı
alimlerinden biridir. O, Abu Hanifa, Malik, Aş-Şafi'i ve Ahmad
ibn Hanbalnıñ talebeleri ve talebelerniñ talebeleri çalışqan de-
virde yaşağan edi. Bu devir hadis ve fiqh araştırmalarınıñ eñ
parlaq vaqtı edi.

Aş-Şafi'iniñ yetekçi talebesi İsmâ'il ibn Yahya al-Muzani
dayısınıñ talebesi olaraq başladı. Amma imam at-Tahavi imam
Abu Hanifanıñ eserlerine meraq köstere edi. Ve onıñ dayısı,
keskin meselelerni çezmek içün hanefi mektebini bilgenlerniñ
eserlerine muracaat etip, hanefi fiqhını tasnif etken imam Mu-
hammad ibn al-Hasan aş-Şaybani ve imam Abu Yusufnıñ yazı-

larını israrlıqnen ögrenenni köre edi. Bu er şey imam at-Tahaviniñ hanefi eserleriniñ çalışmasına, ögrenmesine diqqat ayırdı ve o, neticede hanefi mektebine qoşıldı.

İmam at-Tahavi yalnız hanefi mektebiniñ belli işdeşi degil de, onıñ eñ büyük çizgilerine oqumışlığı ve müteşem menimsev kücü olğanına köre, hanefi mezhebiniñ namlı bir alimidir. Onıñ "*Şarh ma'ani al-asar*" ve "*Müşkil al-asar*" kibi teren manalı, salmaqlı eserleri entsiklopedik işler sayılır. Olar uzun müddet devamında uquq (*fıqh*) talebelerini oqutuvda mecburiy oqlacaq, ögrenilecek eserler edi.

"Al-'Aqida" küçük bir eser olsa da, er bir musulman nege iman etmesini, neni zahiren ve batinen idraq etmek kerek olğanını sayıp belgilegen, er angi zamanğa ait baş bir metindir.

Peyğamberimizniñ sahabeleri, olarnıñ izdeşleri, şu cümleden imam Abu Hanifa, imam Abu Yusuf, imam Muhammad, imam Malik, imam aş-Şafi'i ve imam Ahmad ibn Hanbal itibarlı ülemalar arasında bu çalışmada yazılğan iman printsiplerine yekâne baqış bar. Ehl-i sünnet ve cemaat tarafdarları bu ükümelerini, qaidelerini qabul ettiler, çünkü öz tamırlarınen islâmniñ şübesiz esas menbaları — Muqaddes Quranğa ve qabul etilgen ve tasdıqlanğan hadislerge borcludırlar.

İslâm itiqadını bildirgen bu çalışmada büyük ölçüde Muqaddes Qurandan ve sünnetten ortağa qoyulğan deliller ke-tirile. Bundan da ğayrı, sünnetten ayırılğan, uyğunsızlıqtan ya-yılğan sektalarnıñ fikirlerini red etilmesine Quran-ı Kerimden ve sünnetten alınğan çoq delilleri mevcut.

Bu eserde añılğan sektalar aqqında bilmek için, imam at-Tahavi devirindeki islâm tarihini ögrenmek faydalı olur. Metinde mutazilitler, cahmitler, kadaritler, cabaritler aqqında qayd etile, šiitlerniñ noqta-i nazarından kenarğa çıqqan ve doğ-ru yoldan sapqan haricitler ve başqa mistikler aqqında yazıla.

Ma'mun ve diger bazı 'Abbasi halifleri devrinde Qurannı yaratılıvı/yaratılmayuvınen (*Halk al-Qur'an*) bağlı añlaşmamazlıqlar añıla.

Qırım musulmanları diniy idaresiniñ
Ülema Şurası.
3 Şa'ban, 1441 hicriy senesi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَالَ الْعَلَّامَةُ حُجَّةُ الْإِسْلَامِ أَبُو جَعْفَرٍ الْوَرَّاقُ الطَّحَاوِيُّ رَحِمَهُ اللَّهُ

Alim, İslâmniñ hücceti, Abu Ca'far al-Varraq at-Tahavi (239-321 hicriy seneleri) ayttı: (229-321 ss. h./844-933 ss.)

هَذَا ذِكْرُ بَيَانِ عَقِيدَةِ أَهْلِ السُّنَّةِ وَالْجَمَاعَةِ، عَلَى مَذْهَبِ فُقَهَاءِ الْمِلَّةِ: أَبِي حَنِيفَةَ النُّعْمَانِ بْنِ ثَابِتِ الْكُوفِيِّ، وَأَبِي يُوسُفَ يَعْقُوبَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ الْأَنْصَارِيِّ، وَأَبِي عَبْدِ اللَّهِ مُحَمَّدَ بْنَ الْحَسَنِ الشَّيْبَانِيَّ - رَضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ - وَمَا يَعْتَقِدُونَ مِنْ أُصُولِ الدِّينِ، وَيَدِينُونَ بِهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

"İslâm milleti faqihleriniñ mezhebine köre - Abu Hanifa an-Nu'man ibn Sabit al-Küfi, Abu Yusuf Yâ'qub ibn İbrahim al-Ansari ve Abu 'Abdullah Muhammad ibn al-Hasan aş-Şaybani (Allah olardan episinden razı olsun), - sünnet ve Cemaat safdaşlarınıñ itiqadı, angi din esaslarğa iman etkenleri ve ne ile alemleriniñ Rabbine teslim etkenleri, mında beyan etilmektedir.

تَقُولُ فِي تَوْحِيدِ اللَّهِ - مُعْتَقِدِينَ بِتَوْفِيقِ اللَّهِ: إِنَّ اللَّهَ وَاحِدٌ لَا شَرِيكَ لَهُ وَلَا شَيْءٌ مِثْلُهُ، وَلَا شَيْءٌ يَعْجُرُهُ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُهُ

Allahniñ Tekligi (*tevhidi*) aqta, Allahtan muvafaq olup, tam itiqatle aytamız ki: muaqqaq Allah birdir, Onda şerik yoqtır, Oña misli bir şey yoqtır, iç bir şey Onı aciz bıraqmaz, Ondan gayrı ilâh yoqtır.

قَدِيمٌ بِلَا اِبْتِدَاءٍ، دَائِمٌ بِلَا اِنْتِهَاءٍ.

لَا يَفْنَى وَلَا يَبِيدُ.

وَلَا يَكُونُ إِلَّا مَا يُرِيدُ.

لَا تَبْلُغُهُ الْأَوْهَامُ، وَلَا تُدْرِكُهُ الْأَفْهَامُ.

وَلَا يُشْبِهُ الْأَنْعَامَ.

O – başlanğıcsız Ebediydir, soñsuz Daimiydir. O, bir vaqıt ğayıp olmaz ve Onıñ barlığı bir vaqıt toqtamaz. Tek Onıñ istege-ni olur. Onı ne hayal, ne de aqıl idraq eter. O, insanlarĝa oşamaz.

حَيٌّ لَا يَمُوتُ، قَيُّومٌ لَا يَنَامُ
خَالِقٌ بِلَا حَاجَةٍ، رَازِقٌ بِلَا مَوْوِنَةٍ
مُؤْتٍ بِلَا مَخَافَةٍ، بَاعِثٌ بِلَا مَشَقَّةٍ

O – Tiridir, iç ölmez. Qayyümdır, iç yuqlamaz.

İhtiyacsız Yaraticı, teminsiz rızq Baĝışlayıcı, qorqusız ayat Alıcı, zorluqsız tiri Eticidir.

مَا زَالَ بِصِفَاتِهِ قَدِيمًا قَبْلَ خَلْقِهِ، لَمْ يَزِدْ بِكَوْنِهِمْ شَيْئًا لَمْ يَكُنْ قَبْلَهُمْ مِنْ
صِفَتِهِ، وَكَمَا كَانَ بِصِفَاتِهِ أَزَلِيًّا كَذَلِكَ لَا يَزَالُ عَلَيْهَا أَبَدِيًّا

لَيْسَ مُنْذُ خَلَقَ الْخَلْقَ اسْتَفَادَ اسْمَ "الْخَالِقِ"، وَلَا بِإِحْدَاثِهِ الْبَرِيَّةِ اسْتَفَادَ اسْمَ
"الْبَارِي"

O – sıfatlarından mahlüqları yaratmadan evel ebediydir. Onıñ sıfatlarını tecelli etken bir mahlüq olmadan evel olar (mahlüqlar) Onıñ sıfatlarına iç bir şey qoşmadılar. O, sıfatları-nen nasıl ezeliy edi, öyle de sıfatlarından ebediy qalacaqtır.

Allahu-Taalâ ne mahlüqları yaratqan aninden Yaraticı sıfatına nail oldı, ne de olarnı tiri (canlı) etken soñ “Bari” sıfatını aldı.

لَهُ مَعْنَى الرُّبُوبِيَّةِ وَلَا مَرْئُوبَ، وَمَعْنَى الْخَالِقِ وَلَا مَخْلُوقَ.
وَكَمَا أَنَّهُ مُجِيبُ الْمَوْتَى بَعْدَمَا أَحْيَى اسْتَحَقَّ هَذَا الْإِسْمَ قَبْلَ إِحْيَائِهِمْ، كَذَلِكَ
اسْتَحَقَّ اسْمَ الْخَالِقِ قَبْلَ إِنْشَائِهِمْ.
ذَلِكَ بِأَنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، وَكُلُّ شَيْءٍ إِلَيْهِ فَقِيرٌ، وَكُلُّ أَمْرٍ عَلَيْهِ يَسِيرٌ، لَا

يَحْتَاجُ إِلَى شَيْءٍ، ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ [الشورى: ١١].

O, er zaman Rabb edi, üzerinde Rabb ola bileceği iç bir şey olmasa bile ve iç bir mahlûqat olmağında daima Yaradan edi.

O, ölümlerini Tirilticisidir. "Tirilticisi" (*sıfatı*) oña, (birisiniñ) tirilgeninden daa evel aittir. Ve bu, er şeyniñ yaratılmasından evel bile Onıñ nasıl Yaradan olğanına beñzer.

Çünkü O – er şeyden ükümlidir. Er şeyniñ Oña ihtiyacı bar, Onıñ için er şey qolaydır ve Onıñ iç bir şeyge ihtiyacı yoqtır. **"Onıñ kibi bir şey yoqtır; O, Eşitken, Körgendir"** (42 Sure "Şura", 11 ayet).

خَلَقَ الْخُلُقَ بِعِلْمِهِ.

وَقَدَّرَ لَهُمْ أَقْدَارًا.

وَضَرَبَ لَهُمْ آجَالًا

وَمَا يَخْفَى عَلَيْهِ شَيْءٌ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَهُمْ، وَعَلِمَ مَا هُمْ عَامِلُونَ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَهُمْ

O, Er şeyni Özünüñ (Ebediy) bilgisine köre yarattı.

O, episi yaratqanlarınıñ qaderini evelden belgiledi.

Olar için belli bir yaşayış müddetini tayinledi.

Mahlûqatlar aqqında iç bir şey, olarnı yaratmadan evel bile Ondan saqlanmadı. Kelecekte yapacaqlarınıñ er şeyini, O, olarnı yaratmadan evel bile edi.

وَأَمْرُهُمْ بِطَاعَتِهِ، وَتَهَاؤُهُمْ عَنِ مَعْصِيَتِهِ

وَكُلُّ شَيْءٍ يَجْرِي بِتَقْدِيرِهِ وَمَشِيئَتِهِ، وَمَشِيئَتُهُ تَتَفَدَّى، لَا مَشِيئَةَ لِلْعِبَادِ إِلَّا مَا شَاءَ لَهُمْ، فَمَا شَاءَ لَهُمْ كَانَ، وَمَا لَمْ يَشَأْ لَمْ يَكُنْ

Allah (O, Qutsal ve Büyüktür) Oña itaat etmelerini emir buyurdu ve Oña itaatsızlıq etmelerini yasaq eyledi.

Er şey Onıñ evelden tayin etkenine ve İradesine köre olur. Onıñ İradesi (daima) yerine ketirilir. Qullarınıñ Onıñ olarğa istegeninden ğayrı iç bir iradesi yoqtır. Yaratqanları için istegeni er şey olur, istemegeni kerçekleşmez.

يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ، وَيَعْصِمُ وَيُعَافِي فَضْلًا، وَيُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ، وَيَخْذُلُ وَيَبْئِثِلِي
عَدْلًا.

وَكُلُّهُمْ يَتَّقَلَّبُونَ فِي مَشِيئَتِهِ بَيْنَ فَضْلِهِ وَعَدْلِهِ

Arzu etkenniñ er kimini doğru yoldan alıp barır, yaratqanlarını qorçalar ve Özünüñ Lütfünen olarnı müsibetlerden saqlar. Arzu etkenniñ er kimini yoldan saptırır, Adaletine köre olarğa acı çektirir ve aşalar.

Bütün mahlüqatlar, Lütfü ve Adaleti arasında bulunaraq, İradesine tabidirler.

وَهُوَ مُتَعَالٍ عَنِ الْأَضْدَادِ وَالْأَنْدَادِ.

لَا رَادَّ لِقَضَائِهِ، وَلَا مُعَقَّبَ لِحُكْمِهِ، وَلَا غَالِبَ لِأَمْرِهِ.

أَمَّا بِذَلِكَ كُفْلِهِ، وَأَيَقِنَّا أَنَّ كُفْلًا مِنْ عِنْدِهِ.

Özüne teñ ya da ters birisine saip olmaqтан Yücedir.

İç kimse onıñ muqadderini kerı çevirip olmaz ve qararını tersine çevirip olmaz ve aynı zamanda yapqan şeyiniñ üstünde olmaz.

Bütün bularğa inanamız ve er şeyniñ Ondan kelgenine inanamız.

وَإِنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ الْمُصْطَفَى، وَنَبِيُّهُ الْمُجْتَبَى، وَرَسُولُهُ الْمُرْتَضَى

وَأِنَّهُ خَاتَمُ الْأَنْبِيَاءِ، وَإِمَامُ الْأَتْقِيَاءِ، وَسَيِّدُ الْمُرْسَلِينَ، وَحَبِيبُ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

Ve Muhammedniñ (aleyhi-s-salâtu ve-s-selâm) Onıñ saylanğan qulu, peyğamberi ve memnün olğanı resüli olğanına inanamız.

Ve o peyğamberlerniñ Müüri, Tañrıdan qorqqanlarınıñ imamı, resüllerniñ efendisi ve dünyalar Rabbiniñ sevgilisidir.

وَكُلُّ دَعْوَى النُّبُوَّةِ بَعْدَهُ فَعَيٌّ وَهَوَى.

وَهُوَ الْمَبْعُوثُ إِلَى عَامَّةِ الْجِنِّ، وَكَافَّةِ الْوَرَى، بِالْحَقِّ وَاهْتَدَى، وَبِالنُّورِ وَالصِّبْيَاءِ.

Bir nebilik ondan soñ er angi bir iddiası bir yañlışuv ve bir ihtirastır.

O, aqiqatqa ve sadıq reberlikke, ışıqqa ve ışıltığa saip olğan, episi cin ve bütün insanlıqqa yollanılğandır.

وَإِنَّ الْقُرْآنَ كَلَامُ اللَّهِ، مِنْهُ بَدَأَ بِلَا كَيْفِيَّةٍ قَوْلًا، وَأَنْزَلَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَحِيًّا، وَصَدَّقَهُ الْمُؤْمِنُونَ عَلَى ذَلِكَ حَقًّا، وَأَيَّقُنَا أَنَّهُ كَلَامُ اللَّهِ تَعَالَى بِالْحَقِيقَةِ، لَيْسَ بِمَخْلُوقٍ كَكَلَامِ الْبَرِّيَّةِ، فَمَنْ سَمِعَهُ فَرَعَمَ أَنَّهُ كَلَامُ الْبَشَرِ فَقَدْ كَفَرَ، وَقَدْ ذَمَّهُ اللَّهُ وَعَابَهُ، وَأَوْعَدَهُ بِسَقْرٍ، حَيْثُ قَالَ تَعَالَى ﴿سَأَصْلِيهِ سَقْرٌ﴾ [المدثر: ٦٢]، فَلَمَّا أَوْعَدَ اللَّهُ بِسَقْرٍ لِمَنْ قَالَ ﴿إِنْ هَذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ﴾ [المدثر: ٥٢]، عَلِمْنَا وَأَيَّقُنَا أَنَّهُ قَوْلُ خَالِقِ الْبَشَرِ، وَلَا يُشْبِهُ قَوْلَ الْبَشَرِ.

Quran, Allahniñ (O, Qutsal ve Büyüktir) Sözüdir. O, Ondan "nasıl?" dep soramağa imkân olmağan bir nutuq olaraq kelgendir. Vahiy olaraq onı, Özünüñ Resüline (aleyhi-s-salâtu ve-s-selâm) yolladı. Müminler onı aqiqat dep tanıdılar, mahlûqatniñ nutqu olaraq yaratmağanlarına, (Quran) Yüce Allahniñ aqiqiy nutqu olğanına ikna oldılar.

Buni eşitken ve bunıñ insan nutqu olğanını iddia etken er angisi kâfir olur. Allah (O, Qutsal ve Büyüktir) onı ayıplar, utan-

dırır ve ayrıca ateşle tehdit etip aytır ki: "**Onı Yer altı Dünyasına (Ceennem Ateşine) atarım**" (sure 74 "Muddassir", 26 ayet). Allah (O Qutsal ve Büyüktir), "**Bu bir insanın sözlerinden başka bir şey degildir!**" degenlerini ateşnen tehdit eter (sure 74 "Muddassir", ayet 25) Böyleliknen, bu insanlar Yaraticısınıñ nutqu olğanına ve insan nutquna aslında oşamağanına ikna oldıq.

وَمَنْ وَصَفَ اللَّهَ بِمَعْنَى مِنْ مَعَانِي الْبَشَرِ فَقَدْ كَفَرَ، فَمَنْ أَبْصَرَ هَذَا اعْتَبَرَ، وَعَنْ مِثْلِ قَوْلِ الْكُفَّارِ اتَّجَرَ، وَعَلِمَ أَنَّهُ بِصِفَاتِهِ لَيْسَ كَالْبَشَرِ.

Allahnı (O, Qutsal ve Büyüktir) insan tabiatına ait olğan manalarnen tasvirlegen kimse inançsızlıqqa (küfürlikke) tüşer. Bunu körgen er kes bunu öğrendi ve kâfırlarnıñ sözlerine oşagan sözlerden vazgeçti. O, bile ki, Allah Özünüñ sıfatlarınen insanlarğa oşamay.

وَالرُّؤْيُوهُ حَقٌّ لِأَهْلِ الْجَنَّةِ بَعِيرٍ إِحْاطَةٌ وَلَا كَيْفِيَّةٌ، كَمَا نَطَقَ بِهِ كِتَابُ رَبِّنَا ﴿وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاصِرَةٌ﴾ (٢٢) إِلَى رَبِّهَا نَاطِرَةٌ ﴿[القيامة: ٢٢-٣٢]، وَتَفْسِيرُهُ عَلَى مَا أَرَادَهُ اللَّهُ تَعَالَى وَعَلِمَهُ.

وَكُلُّ مَا جَاءَ فِي ذَلِكَ مِنَ الْحَدِيثِ الصَّحِيحِ عَنِ الرَّسُولِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَهُوَ كَمَا قَالَ، وَمَعْنَاهُ عَلَى مَا أَرَادَ، لَا نَدْخُلُ فِي ذَلِكَ مُتَأَوِّلِينَ بِأَرَائِنَا، وَلَا مُتَوَهِّمِينَ بِأَهْوَائِنَا، فَإِنَّهُ مَا سَلِمَ فِي دِينِهِ إِلَّا مَنْ سَلَّمَ لِلَّهِ عِزَّ وَجَلَّ وَلِرَسُولِهِ ﷺ، وَرَدَّ عِلْمَ مَا اسْتَبَّهَ عَلَيْهِ إِلَى عَالِمِهِ.

Cennet sakinleri tarafından Allahnıñ (O, Qutsal ve Büyüktir) körüvi, Rabbimizniñ Kitabında aytılganı kibi, añlaybilinmez ve şekilsiz bir kerçektir: "**O künü bir yüzler parıldaycaq ve Rabbilerine baqacaqtır**" (Sure 75 "El-Qiyama", ayetler 22-23).

Bunıñ izaatı Yüce Allahnıñ istegeni ve bilgenine munasıptır. Peyğamberden (aleyhi-s-salâtu ve-s-selâm) bizge kelgen bu sual

boyunca doğru "sahih" hadislerde ayıldığını kibidir ve ne aytmay istegeni anlamına kelir. K r şlerimizge k re izaatlamağa, ya da istegenimiz kibi taqdim etmege tırışıp, bu ayetlerini tafsil tlı ağlatmaymız. Kimse kendisini tamamınen Yüce Allahqa (O, Qutsal ve Büyüktir) ve Res line (aleyhi-s-salâtu ve-s-selâm) teslim etilmegence, aşk r olmağan Őeylerini ağlamaq ilim saibine qaytmağance, dininde ifl h olmaz.

وَلَا تَنْتَبِثُ قَدَمُ الْإِسْلَامِ إِلَّا عَلَى ظَهْرِ التَّسْلِيمِ وَالِاسْتِسْلَامِ، فَمَنْ رَامَ عِلْمَ مَا حُظِرَ عَنْهُ عِلْمُهُ، وَمَنْ يَفْتِنُ بِالتَّسْلِيمِ فَهَمُّهُ، حَجَبُهُ مَرَامُهُ عَنِ خَالِصِ التَّوْحِيدِ، وَصَافِي الْمَعْرِفَةِ، وَصَحِيحِ الْإِيمَانِ، فَيَتَذَبَدُّ بَيْنَ الْكُفْرِ وَالْإِيمَانِ، وَالتَّصْدِيقِ وَالتَّكْذِيبِ، وَالْإِقْرَارِ وَالْإِنْكَارِ، مُوسَّسًا تَائِهًا، زَائِعًا شَاكًّا، لَا مُؤْمِنًا مُصَدِّقًا، وَلَا جَاهِدًا مُكَدِّبًا.

İsl mnin turağı tek qaviy tabilev ve itaatlıq esasında tura. Ondan gizlengenini (ğayb) bilmege istegen, aqlımı tabilenmeyen er kes řunu ağlaycaq ki, arzusu saf tektañrılılıđını (tevhitni) ağlamasına, açıq bilgige ve aqiqiy inanuvlarđa saip olmasına keder ete. İnanmasızlıq ve inanma, tasdıqlama ve inkâr, qabul ve red etüv arasında sallanacaqtır. Vesvese, yañlıř tüşünce, şaşıp-şaşmalama ve ş belerge dalacaqtır. O, ne aqiqatqa inanđan ve qabul etkenlerden biri, ne de yalan dep t ş n p red etkenlerden olacaqtır.

وَلَا يَصِحُّ الْإِيمَانُ بِالرُّؤْيَةِ لِأَهْلِ دَارِ السَّلَامِ لِمَنْ اعْتَبَرَهَا مِنْهُمْ بِوَهْمٍ، أَوْ تَأْوَلَهَا بِفَهْمٍ، إِذْ كَانَ تَأْوِيلُ الرُّؤْيَةِ وَتَأْوِيلُ كُلِّ مَعْنَى يُضَافُ إِلَى الرُّؤْيِيَّةِ تَرَكُّ التَّأْوِيلِ وَالرُّؤْمِ التَّسْلِيمِ، وَعَلَيْهِ دِينَ الْمُسْلِمِينَ.

Bir kiřiniñ Cennet sakinleri tarafından Allahnıñ (O, Qutsal ve Büyüktir) k r nmesi olđan inanması, bu k r n vni özüne k re hayal etmesi, ya da  z nce izaatlaması bozuluvđa yol aça. Bu k r vniñ manası ve, umumen alđanda, Rabbiniñ Yuceliginen bağlı manası – tabirniñ qaldırılması ve qattı itaatlıq üzerindedir. Musulmanlarınđı dini de böyledir.

وَمَنْ لَمْ يَتَوَقَّ النَّفْيَ وَالتَّشْبِيهَ زَلَّ وَلَمْ يُصِبِ التَّنْزِيهَ، فَإِنَّ رَبَّنَا جَلَّ وَعَلَا
مَوْصُوفٌ بِصِفَاتِ الْوَحْدَانِيَّةِ، مَنْعُوتٌ بِنُعُوتِ الْفُرْدَانِيَّةِ، لَيْسَ فِي مَعْنَاهُ أَحَدٌ
مِنَ الْبَرِيَّةِ.

وَتَعَالَى عَنِ الْخُدُودِ وَالْعَايَاتِ وَالْأَرْكَانِ وَالْأَعْضَاءِ وَالْأَدْوَاتِ، لَا تَحْوِيهِ الْجِهَاتُ
السَّبْتُ كَسَائِرِ الْمُبْتَدَعَاتِ.

Allahnıñ (O, Qutsal ve Büyüktir) sıfatlarına inkârdan ve beñzemekten uzaqlaşmağanlar, yoldan sapqan ve Allahnıñ Qut-sallığıñı (mutlaq Mükemmelligini) idraq etmegendir. Zira Rab-bimiz yalıñız Teklik ve mutlaq qıyaslanmazlıq hususiyetlerinden tariflengendir. İç bir mahlûqat iç bir şekilde Oña beñzemeydir.

O, bir şekilde sınırlı olmaqtan, bir de bir çerçiveniñ içinde bulunmaqtan, parçalarğa saip, el-ayaq ya da müçelerge saip olmaqtan daa üstündür. Yaratılğan er şey kibi dünyanıñ altı tarafında degildir.

وَالْمِعْرَاجُ حَقٌّ، وَقَدْ أُسْرِيَ بِالنَّبِيِّ ﷺ، وَعُرِجَ بِشَخْصِهِ فِي الْيَقِظَةِ إِلَى السَّمَاءِ،
ثُمَّ إِلَى حَيْثُ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الْعُلَا، وَأَكْرَمَهُ اللَّهُ بِمَا شَاءَ، وَأَوْحَى إِلَيْهِ مَا
أَوْحَى ﴿مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَى﴾ [النجم: ١١]. فَصَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي
الْآخِرَةِ وَالْأُولَى.

Peyğamberimizniñ (aleyhi-s-salâtu ve-s-selâm) köklerge yükselmesi (*al-Mi'rac*) aqiqattır. Peyğamber (aleyhi-s-salâtu ve-s-selâm) yeri deñştirildi (*isra*), beden şekilinde, uyanıqlıq alında (açıq zeininde) köklerge, soñ Allah (O, Qutsal ve Büyüktir) istegen yüksekliklerge köterildi. Allah, Peyğamberimizge (aleyhi-s-salâtu ve-s-selâm) teşrif etken şerefni bağışladı, bu-yurğan şeyni keşif etti ve "**qalp körgenleri aqqında yalan aytmadı**" (53 sure "An-Nacm", ayet 11). Bu dünyada ve o bir dünyada Allahnıñ merametinde olsun.

وَالْحَوْضُ الَّذِي أَكْرَمَهُ اللَّهُ تَعَالَى بِهِ - غِيَاثًا لِأُمَّتِهِ - حَقٌّ.

وَالشَّفَاعَةُ الَّتِي ادَّخَرَهَا لَهُمْ حَقٌّ، كَمَا رُوِيَ فِي الْأَخْبَارِ .
وَالْمِيثَاقُ الَّذِي أَخَذَهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنْ آدَمَ وَذُرِّيَّتِهِ حَقٌّ.

Yüce Allah sayğı kösterip Peyğamberge (aleyhi-s-salâtu ve-s-selâm), (Qiyamet künü) onıñ ümmetiniñ suvsuzlığını qandırmaq için (*al-Haud*) havuz bağışlağanı – aqiqattır.

O (aleyhi-s-salâtu ve-s-selâm), olar (musulmanlar) için ayırılğan şefaät (*aş-şafa'a*) tutqanını – sahih hadislerden alınğan aqiqattır.

Yüce Allah Ademnen (aleyhi-s-selâm) ve onıñ nesilinen alınğan Aht (söz) – aqiqattır.

وَقَدْ عَلِمَ اللَّهُ تَعَالَى فِيمَا لَمْ يَزَلْ عَدَدَ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ، وَعَدَدَ مَنْ يَدْخُلُ النَّارَ
جُمْلَةً وَاحِدَةً، فَلَا يَرَادُ فِي ذَلِكَ الْعَدْدُ وَلَا يُنْقَصُ مِنْهُ.

Yüce Allah er vaqıt Cennetke kirecek ve Ceennemge kirecek er kesniñ sayısını bile edi. Bu miqdar artmaycaq ve azlaşmaycaqtır.

وَكَذَلِكَ أَفْعَاهُمْ فِيمَا عَلِمَ مِنْهُمْ أَنْ يَفْعَلُوهُ، وَكُلُّ مَيْسَرٍ لِمَا خُلِقَ لَهُ .
وَالْأَعْمَالُ بِالْحَوَاتِيمِ، وَالسَّعِيدُ مَنْ سَعِدَ بِقَضَاءِ اللَّهِ، وَالشَّقِيُّ مَنْ شَقِيَ بِقَضَاءِ
اللَّهِ.

İnsanlar tarafından yapılğan episi areketler için de aynıdır. Allah (O, Qutsal ve Büyüktir) yapacaqlarınıñ episini bile edi. Er keske yaratılğan şeyler qolaylaştırıla.

Cümle areketletlerge, (ömürniñ) soñunda yapılğanına köre (qıymet kesilecektir). Bahtlı olğanlar Allahnıñ (O, Qutsal ve Büyüktir) qararinen bahtlı olur, bahtsız olğanlar Allahnıñ (O Qutsal ve Büyüktir) qararinen bahtsızdırlar.

وَأَصْلُ الْقَدْرِ سِرُّ اللَّهِ تَعَالَى فِي خَلْقِهِ، لَمْ يَطَّلِعْ عَلَى ذَلِكَ مَلَكٌ مُقَرَّبٌ، وَلَا نَبِيٌّ مُرْسَلٌ، وَالتَّعَمُّقُ وَالنَّظَرُ فِي ذَلِكَ ذَرْبَةُ الْخِذْلَانِ، وَسَلَّمَ الْحِرْمَانُ، وَدَرَجَةُ الطُّغْيَانِ، فَالْحَذَرُ كُلُّ الْحَذَرِ مِنْ ذَلِكَ نَظَرًا وَفِكْرًا وَوَسْوَسَةً، فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى طَوَى عِلْمَ الْقَدْرِ عَنْ أَنْامِهِ، وَنَهَاهُمْ عَنْ مَرَامِهِ، كَمَا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى فِي كِتَابِهِ ﴿لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ﴾ [الأنبياء: ٢٢]، فَمَنْ سَأَلَ: لِمَ فَعَلَ؟ فَقَدْ رَدَّ حُكْمَ الْكِتَابِ، وَمَنْ رَدَّ حُكْمَ الْكِتَابِ كَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ.

Qader (qısmet) – bu Allahnın yaratqanları için sırdır ve yaqın olğan iç bir melek, (insanlarğa) yollanılğan iç bir peyğamber bu aqta malümat almağandır. Buña terenleşüv ve (çoq) tüşünüv muvafaqiyetsizlikke yol açar, adım-adım marumlıqqa, soñ ise derece-derece qanunsızlıqqa yol açar. Şunuñ için er kim bu aqta tüşünce ve fikirlerinde muqayt olmalı, vesveselerge qaplanmamalı, zira Yüce Allah insanlardan qadernen bağıl bilgini saqladı ve qıdırmağa yasaq etti. Kitabında böyle dedi: "**Ondan yapqanı için soramaycaqlar, olar soranğan olacaqlar**" (Sure 21 "Al-Anbiya", ayet 23). Yani, "Allah bunı ne için yapa?!" - dep sorağanlar, Kitapnı (Qurannı) inkâr eter ve Kitapnı inkâr etken er kes kâfirdir.

فَهَذَا جُمْلَةٌ مَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ مَنْ هُوَ مُنَوَّرٌ قَلْبُهُ مِنْ أَوْلِيَاءِ اللَّهِ تَعَالَى، وَهِيَ دَرَجَةُ الرَّاسِخِينَ فِي الْعِلْمِ؛ لِأَنَّ الْعِلْمَ عِلْمَانِ: عِلْمٌ فِي الْخَلْقِ مَوْجُودٌ، وَعِلْمٌ فِي الْخَلْقِ مَفْقُودٌ، فَإِنكَارُ الْعِلْمِ الْمَوْجُودِ كُفْرٌ، وَإِدْعَاءُ الْعِلْمِ الْمَفْقُودِ كُفْرٌ، وَلَا يَتَّبِثُ الْإِيمَانُ إِلَّا بِقَبُولِ الْعِلْمِ الْمَوْجُودِ، وَتَرْكِ طَلَبِ الْعِلْمِ الْمَفْقُودِ.

Bu, umumen alğanda, yürekleri ışıqnen tolu, Allahqa (O, Qutsal ve Büyüktir) yaqın qulları (evliya) olğanların bilmek kerek olğanıdır. Bunıñnen de "temelli bilgilerge saip olğanlar"-nıñ derecesi belgilenir. Çünki bilginiñ eki çeşiti bardır: yaratılğan mahlüqat için açıq olğan bilgi, ve yaratılğan mahlüqat için qapalı olğan bilgi. Açıq bilgini inkâr etmek ve qapalı bilgige saip olmaqnı iddia etmek — kâfirliktir. İman açıq bilgige saip olmaq,

qapalı biligige irişmemeknen quvetleşir.

وَتُؤْمِنُ بِاللَّوْحِ وَالْقَلَمِ، وَبِجَمِيعِ مَا فِيهِ قَدْ رُفِعَ، فَلَوْ اجْتَمَعَ الْخَلْقُ كُلُّهُمْ عَلَى شَيْءٍ كَتَبَهُ اللَّهُ تَعَالَى فِيهِ أَنَّهُ كَائِنٌ؛ لِيَجْعَلُوهُ غَيْرَ كَائِنٍ لَمْ يَقْدِرُوا عَلَيْهِ، وَلَوْ اجْتَمَعُوا كُلُّهُمْ عَلَى شَيْءٍ لَمْ يَكْتُبْهُ اللَّهُ تَعَالَى فِيهِ؛ لِيَجْعَلُوهُ كَائِنًا لَمْ يَقْدِرُوا عَلَيْهِ، جَفَّ الْقَلَمُ بِمَا هُوَ كَائِنٌ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَمَا أَخْطَأَ الْعَبْدُ لَمْ يَكُنْ لِيُصِيبَهُ، وَمَا أَصَابَهُ لَمْ يَكُنْ لِيُخْطِئَهُ.

Biz Levhağa (*al-Lâuh*), anda yazılğan er şeyge ve Qalemge (*al-Qalâm*) inanamız.

Episi mahlûqatlar Yüce Allahnıñ Levhada belgilegen bir de bir şeyniñ barlıǵına mania olmaq için toplaşqan olsalar, olar bunı yapamaz ediler. Ve episi mahlûqatlar, Allah Levhasında barlıǵını yazmağan bir de bir şeyni yaratmaq için toplaşqan olsalar, olar bunı yapamaz ediler. Qalem, Tiriliş kününe qadar bar olacaq er şeyni yazıp qurudı. (Allahnıñ) qulunu keçken er şey, iç bir vaqıt başına kelmez edi. Ve oña kelgen er şey iç bir vaqıt onu keçmez edi.

وَعَلَى الْعَبْدِ أَنْ يَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ قَدْ سَبَقَ عِلْمُهُ فِي كُلِّ كَائِنٍ مِنْ خَلْقِهِ، فَقَدَّرَ ذَلِكَ تَقْدِيرًا مُحْكَمًا مُبْرَمًا، لَيْسَ فِيهِ نَاقِضٌ وَلَا مُعَقِّبٌ، وَلَا مُزِيلٌ وَلَا مُغَيِّرٌ، وَلَا نَاقِصٌ وَلَا زَائِدٌ مِنْ خَلْقِهِ فِي سَمَاوَاتِهِ وَأَرْضِهِ، وَذَلِكَ مِنْ عَقْدِ الْإِيمَانِ، وَأَصُولِ الْمَعْرِفَةِ، وَالْإِعْتِرَافِ بِتَوْحِيدِ اللَّهِ تَعَالَى وَرُبُوبِيَّتِهِ، كَمَا قَالَ تَعَالَى فِي كِتَابِهِ ﴿وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا﴾ [الفرقان: ٢]، وَقَالَ تَعَالَى ﴿وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدْرًا مَقْدُورًا﴾ [الأحزاب: ٨٣].

(Allahnıñ) qulu, Allah (O, Qutsal ve Büyüktir), Onıñ mahlûqatlarınan olacaq er şeyni evel-ezelden bilgenini bilmelidir. O, bunı etraflı ve kesen-kes şekilde belgiledi. Yer yüzünde ve köklerde onıñ tarafından yaratılğan iç bir kimse, er angi usulnen olsa olsun, bunı lâğu etip, ya da bir şey qoşıp, bir de bir şeyni silip, ya da deñiştirip, eksiltip ya da çoqlaştırıp olamaz.

Bu imanınñ maiyetine, bilgi esaslarına, Yüce Allahnıñ tekligine (tevhit) ve Onıñ (mutlaq) ükümdarlıgınıñ tanıluvına aittir. Bu aqta Yüce Allah Özünüñ Kitabında böyle ayta: **"O, er şeyni yaratıp, onı belgilegendir"** (sure 25 "Al-Furqan", ayet 2). **Bunen beraber O ayta ki: "Allahnıñ emiri belgilengen qarardır"** (sure 33 "Al-Ahzab", ayet 38).

فَوَيْلٌ لِّمَنِ صَارَ لِلَّهِ تَعَالَى فِي الْقَدَرِ حَاصِمًا، وَأَخْضَرَ لِلنَّظَرِ فِيهِ قَلْبًا سَقِيمًا، لَقَدْ
الْتَمَسَ بِوَهْمِهِ فِي فَحْصِ الْعَيْبِ سِرًّا كَتِيمًا، وَعَادَ بِمَا قَالَ فِيهِ أَفَّاكًا أَثِيمًا.

Yüce Allahnıñ evel-ezelden belgilevine qarşı çıqıp, hasta yüreginen bunı añlamağa tırısqanğa yazıqtır. O, yolunu şaşırıp, yañlış fikirlernen gizlengen sırnı qıdırı ve iftiracı günahkâr ola.

وَالْعَرْشِ وَالْكُرْسِيِّ حَقُّ.

وَهُوَ مُسْتَعْنٍ عَنِ الْعَرْشِ وَمَا دُونَهُ.

مُحِيطٌ بِكُلِّ شَيْءٍ وَفَوْقَهُ، وَقَدْ أَعْجَزَ عَنِ الْإِحَاطَةِ خَلْقَهُ.

Taht (*al-'Arş*) ve Kürsü (*al-Kürsi*) — aqiqattır.

O, ne Tahtqa ne de ondan ğayrı bir şeyge muhtacdır.

O er şeyni (Özüniñ bilgisinen) qavrap ala, ve O — er şeyden Yücedir, ve O yaratqanlarını Onı qavrap almağa marum etken-dir.

وَنَقُولُ: إِنَّ اللَّهَ اتَّخَذَ إِبْرَاهِيمَ حَلِيلًا، وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا، إِيمَانًا وَتَصَدِيقًا
وَتَسْلِيمًا.

Biz imannen, tanuvnen, itaatnen aytamız ki, Allah (O, Qutsal ve Büyüktir) İbrahimni (aleyhi-s-selâm) sevimli (*halil*) olaraq seçti, ve O, Musanen (aleyhi-s-selâm) laf etti.

وَتُؤْمِنُ بِالْمَلَائِكَةِ وَالنَّبِيِّنَ، وَالْكِتَابِ الْمُنْتَزِلَةِ عَلَى الْمُرْسَلِينَ، وَنَشْهَدُ أَنَّهُمْ كَانُوا

عَلَى الْحَقِّ الْمُبِينِ.

Biz meleklerge, peyğamberlerge ve olarğa endirilgen kitaplarğa inanamız, ve olarnıñ episi aydın Aqıqatqa itaat etkenlerine saatlıq yapamız.

وَنُسَمِّيَ أَهْلَ قِبَلَتِنَا مُسْلِمِينَ مُؤْمِنِينَ، مَا دَامُوا بِمَا جَاءَ بِهِ النَّبِيُّ ﷺ مُعْتَرِفِينَ،
وَلَهُ بِكُلِّ مَا قَالَ وَأَخْبَرَ مُصَدِّقِينَ.

Olar, Peyğambelni (aleyhi-s-salâtu ve-s-selâm), kelgen şeylerinden qabul etkence, o aytqanlarını aqıqat dep sayğance, biz Qıbla tarafdarlarını (yani Qıbla tarafına namaz yapqanlarını) musulman ve imanlı (mümin) dep adlandıramız.

وَلَا نُخَوضُ فِي اللَّهِ، وَلَا نُمَارِي فِي دِينِ اللَّهِ. وَلَا نُجَادِلُ فِي الْقُرْآنِ، وَنَشْهَدُ أَنَّهُ كَلَامُ
رَبِّ الْعَالَمِينَ، نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ، فَعَلَّمَهُ سَيِّدَ الْمُرْسَلِينَ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ، وَهُوَ كَلَامُ اللَّهِ تَعَالَى لَا يُسَاوِيهِ شَيْءٌ مِنْ كَلَامِ الْمَخْلُوقِينَ، وَلَا نَقُولُ
بِخَلْقِهِ، وَلَا نُخَالِفُ جَمَاعَةَ الْمُسْلِمِينَ.

Allah (O, Qutsal ve Büyüktir) aqqında boş subetlerge kirışmeymiz. Biz Allahnıñ (O, Qutsal ve Büyüktir) dini aqqında tartışmaymız ve Quran aqqında davalaşmaymız. Saatlıq etemiz ki, Quran — bu episi dünyalarda Allahnıñ sözüdir, onen Eminli Ruh (Cibril) eñdi, ve episi peyğamberlerniñ efendisi Muhammedni (aleyhi-s-salâtu ve-s-selâm) oña öğretti. Quran – bu Allahnıñ nutqudır ve yaratılğanların iç bir nutqu oña beñzemeypdir. Biz Quran yaratılğan demeymiz, musulman ümmetine qarşı ketmeymiz.

وَلَا نُكْفِرُ أَحَدًا مِنْ أَهْلِ الْقِبْلَةِ بِذَنْبٍ، مَا لَمْ يَسْتَحِجَّهُ.

وَلَا نَقُولُ: لَا يَضُرُّ مَعَ الْإِيمَانِ ذَنْبٌ لِمَنْ عَمِلَهُ.

Biz Qıbla tarafdalarınıñ iç kimseni (yani Qıbla tarafına namaz yapqanlarını), günâh areketiniñ caiz olğanını tüşünme-

gence, onı, yapqan günâhı için, kâfirlikte qabaatlamaymız.

Biz musulmannıñ günâhı oña zarar bermegenini aytmaymız.

تَرْجُو لِلْمُحْسِنِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْ يَعْفُوَ عَنْهُمْ، وَيُدْخِلَهُمُ الْجَنَّةَ بِرَحْمَتِهِ، وَلَا نَأْمُرُ عَلَيْهِمْ، وَلَا نَشْهَدُ لَهُمْ بِالْجَنَّةِ، وَنَسْتَغْفِرُ لِمَسِيئِهِمْ، وَنَخَافُ عَلَيْهِمْ، وَلَا نَقْنِطُهُمْ.

Ümüt etemiz ki, Allah (O, Qutsal ve Büyüktir) bütün din-dar musulmanlarnı afu eter ve Merametinen Cennetke kirsetir, lâkin biz bu meselede emin olamamız ve olarnıñ Cennetke kirecegine şaatlıq etip olamamız. Biz Allahtan günâhkâr musulmanlarnı afu etmege tileymiz, biz olar için qorqamız ve olarnı ümütsizlikke itemeymiz.

وَالْأَمْنُ وَالْإِيمَانُ يَنْقُطَانِ عَنْ مِلَّةِ الْإِسْلَامِ، وَسَبِيلِ الْحَقِّ بَيْنَهُمَا لِأَهْلِ الْقِبْلَةِ.
وَلَا يَخْرُجُ الْعَبْدُ مِنَ الْإِيمَانِ إِلَّا بِجُحُودٍ مَا أَدْخَلَهُ فِيهِ.

Eminlik ve ümütsizlik (insannı) İslâm ümmetinden çıqara. Qıbla tarafdarları için aqiqat yolu bu eki al (yani eminlik ve ümütsizlik) arasında buluna.

Tek imanğa ketirgenni inkâr etip, (Allahnıñ) qulu ondan çıqa.

وَالْإِيمَانُ: هُوَ الْإِقْرَارُ بِاللِّسَانِ، وَالتَّصَدِيقُ بِالْجَنَانِ.
وَجَمِيعُ مَا صَحَّ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مِنَ الشَّرْعِ وَالْبَيَانِ كُلُّهُ حَقٌّ.
وَالْإِيمَانُ وَاحِدٌ وَأَهْلُهُ فِي أَصْلِهِ سَوَاءٌ، وَالتَّقَاضُلُ بَيْنَهُمْ بِالْحَشِيَّةِ وَالتَّمْيِ، وَخُلَافَةَ
الْهُوَى، وَمُلَازِمَةَ الْأَوْلَى.

İman — bu tilnen aytilğan ve qalpnen qabul etilgen aqiqattır¹

Peyğamberden (aleyhi-s-salâtu ve-s-selâm), kerçek kelgen Şeriatnen ve (Quran ve İslâm) tevsirinen bağı er bir şey aqiqattır.

İman özünüñ temeline — tektir. Episi inanğanlar (müminler) onıñ temelinen bağı er bir şeyde teñler. Amma birleri digerlerinden itaatta, Allah qorqusunda, nefisnen küreşte, birinciliklerini eda etmeknen daa üstünler.

وَالْمُؤْمِنُونَ كُلُّهُمْ أَوْلِيَاءُ الرَّحْمَنِ، وَأَكْرَمُهُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَطْوَعُهُمْ وَأَتَّبِعُهُمْ لِّلْقُرْآنِ.
وَالْإِيمَانُ: هُوَ الْإِيمَانُ بِاللَّهِ، وَمَلَائِكَتِهِ، وَكُتُبِهِ، وَرُسُلِهِ، وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، وَالْقَدَرِ
خَيْرِهِ وَشَرِّهِ، وَحُلُوهِ وَمُؤْمَرِهِ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى.

وَحَنَّ مُؤْمِنُونَ بِذَلِكَ كُلِّهِ، لَا تَفْرَقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ، وَنُصِدَّ قُلُوبَهُمْ كُلَّهُمْ عَلَى
مَا جَاءُوا بِهِ.

¹Qayd etilmeli ki, diger 3 imam – Malik, aş-Şafi‘i ve Ahmadnıñ baqışlarına köre, amel imannıñ bir parçasıdır. Bu hususta, imam İbn ‘Abd al-Barr al-Maliki (Allah onı rahmet eylesin) ayttı:

"وأما سائر الفقهاء ، من أهل الرأي والآثار ، بالحجاز والعراق والشام ومصر ، منهم مالك بن أنس والليث بن سعد وسفيان الثوري والأوزاعي والشافعي وأحمد بن حنبل وإسحاق بن راهويه وأبو عبيد القاسم بن سلام وداود بن علي وأبو جعفر الطبري ومن سلك سبيلهم ، فقالوا : الإيمان قول وعمل ، قول باللسان وهو الإقرار باعتقاد بالقلب وعمل بالجوارح ، مع الإخلاص بالنية الصادقة". التمهيد (٨٣٢/٩ ، ٣٤٢).

"Lâkin tüşünce ve miras izdeşlerniñ diger faqihları, Hicaz, İraq, Şam ve Mısırdá, hususan, Malik ibn Anas, al-Lâys ibn Sáđ, Sufyan as-Sauri, al-Auza‘i, aş-Şafi‘i, Ahmad ibn Hanbal, İshaq ibn Rahauayhi, Abu ‘Ubayda al-Qasima ibn Salâma, Davud ibn ‘Ali, Abu Ca‘far at-Tabari ve olarğa tabi olğan başqaları, dediler ki: iman – bu söz ve ameldir; söz tilnen telâffuz etilir (yani tasdıqlav); yüreknen itiqat ve samimiyetnen, samimiy niyetnen beden müçelernen ameldir”.

Episi müminler — ar-Rahim olğan Allahqa yaqınlar. Allah ögünde olardan eñ minnetdarları — eñ itaatlı ve Quranga eñ güzel riayet etkenleridir.

İman Allahqa, Onıñ Meleklerine, Onıñ Kitaplarına, Onıñ Peyğamberlerine, Qıyamet kününe ve Qısmetniñ eyilik-kemlik-mi, tatlı-accımı – Allahtan kelgenine – inançtan ibarettir.

Biz bularnıñ episine inanamız. Biz peyğamberler arasında farq etmeymiz, biz olarnen kelgen er şeyni aqiqat dep sayamız.

وَأَهْلَ الْكِبَائِرِ مِنْ أُمَّةٍ مُحَمَّدٍ ﷺ فِي النَّارِ لَا يُخَلَّدُونَ، إِذَا مَاتُوا وَهُمْ مُوَحَّدُونَ،
وَإِنْ لَمْ يَكُونُوا تَائِبِينَ، بَعْدَ أَنْ لَفُوا اللَّهَ عَارِفِينَ مُؤْمِنِينَ، وَهُمْ فِي مَشِيئَتِهِ
وَحُكْمِهِ إِنْ شَاءَ عَفَرَ هُمْ، وَعَقَا عَنْهُمْ بِفَضْلِهِ، كَمَا ذَكَرَ عَزَّ وَجَلَّ فِي كِتَابِهِ:
﴿وَيَعْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾ [النساء: ٨٤، ٦١١]، وَإِنْ شَاءَ عَذَّبَهُمْ فِي
النَّارِ بَعْدَ ذَلِكَ، ثُمَّ يُخْرِجُهُمْ مِنْهَا بِرَحْمَتِهِ وَشَفَاعَةِ الشَّافِعِينَ مِنْ أَهْلِ طَاعَتِهِ، ثُمَّ
يَبْعَثُهُمْ إِلَى جَنَّتِهِ، وَذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ تَعَالَى تَوَلَّى أَهْلَ مَعْرِفَتِهِ، وَلَمْ يَجْعَلْهُمْ فِي
الدَّارَيْنِ كَأَهْلِ نُكْرَتِهِ الَّذِينَ خَابُوا مِنْ هِدَايَتِهِ، وَلَمْ يَنَالُوا مِنْ وَلَايَتِهِ.

Muhammad Peyğamberniñ (aleyhi-s-salâtu ve-s-selâm) ümmetinden büyük günâh işlegen er kim, Ceennem ateşinde yanacaqtır, lâkin mümin olıp ölgenler şartinen, tövbe etmeseler bile, ebediy yanmazlar. Olar Allahnıñ (O, Qutsal ve Büyüktir) iradesine ve Onıñ mahkemesine tabiler. Eger O istese, olarnı, Quranda yazılğanı kibi, Öz Merametinen afu eter: **"Aqiqaten de Allah, oña safdaş qoşqanlarnı afu etmez, amma O istegen er kimgе bundan küçüklerni afu eter"** (sure 4 "an-Nisa", ayet 116). Ve eger O istese, Öz Adaletliginen Ceennem ateşlerinde olarğa ceza berir, soñ olarnı Özüniñ Merametinen ve Oña itaat etkenlerniñ şefaatinen Ceennemden çıkarır ve Cennetke yollar. Zira Yüce Allah – Onı idraq etkenlerniñ Qorçalayıcısıdır, bu dünyada ve o bir dünyada O, onı inkâr etken, Onıñ reberliginden marum qalğan, Onıñ imayesine nail olmağanlarğa davranğan kibi davranmaz.

اللَّهُمَّ يَا وَليَّ الْإِسْلَامِ وَأَهْلِهِ تَبَيَّنَّا عَلَيَّ الْإِسْلَامَ حَتَّى تَلْقَاكَ بِهِ.

Yüce Allah! Sen İslâm ve musulmanların Qoruyıcısıñ, Sennen körüşeceğimiz Küñge qadar, bizlerni İslâmda tesbit et!

وَتَرَى الصَّلَاةَ خَلْفَ كُلِّ بَرٍّ وَفَاجِرٍ مِنْ أَهْلِ الْقِبْلَةِ، وَعَلَى مَنْ مَاتَ مِنْهُمْ.

وَلَا تُزَلُّ أَحَدًا مِنْهُمْ جَنَّةً وَلَا نَارًا، وَلَا نَشْهَدُ عَلَيْهِمْ بِكُفْرٍ وَلَا بِشِرْكٍ وَلَا بِنِفَاقٍ، مَا لَمْ يَطْهَرْ مِنْهُمْ شَيْءٌ مِنْ ذَلِكَ، وَنَذُرُ سَرَائِرَهُمْ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى.

Biz namaznı, Qıbla tarafdarların (musulmannıñ) bütün olğan dindar ya da günâhkâr er kiminen qılmaq mümkün olğanını sayamız.

Cenaze namazı, olardan er kim ölse, yapıla.

Qıbla tarafdarı olğan iç kimse aqqında biz, o, Cennet ya da Ceennemge kirecek dep aytmaymız, olardan iç kimseni, olar özleri açıq köstermegence, inançsızlıqta (*küfürlikte*), çoqtañrılıqta (*şirk*) ve munafıqlıqta qabaatlamaymız. Olarnıñ qalbinde gizli er şeyni Yüce Allahqa bıraqamız.

وَلَا تَرَى السَّيْفَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أُمَّةٍ مُحَمَّدٍ ﷺ إِلَّا مِنْ وَجِبِ عَلَيْهِ السَّيْفُ.

وَلَا تَرَى الْخُرُوجَ عَلَى أَيْمَانِنَا وَوَلَاةِ أُمُورِنَا وَإِنْ جَاؤُوا، وَلَا نَدْعُو عَلَيْهِمْ، وَلَا نَنْزِعُ يَدًا مِنْ طَاعَتِهِمْ، وَتَرَى طَاعَتَهُمْ مِنْ طَاعَةِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فَرِيضَةً، مَا لَمْ يَأْمُرُوا بِمَعْصِيَةٍ، وَنَدْعُوهُمْ بِالصَّلَاحِ وَالْمُعَافَاةِ.

Şeriatqa köre buña lâyıq olğanlardan ğayrı, Muhammedniñ (aleyhi-s-salâtu ve-s-selâm) ümmetinden birisiniñ öldürilüvini (elâl olğanını) dep saymaymız. Biz imamlarımız adaletli olmasa bile, bizim olarğa ya da bizni idare etkenlerge qarşı isyanını (elâl olğan) dep saymaymız, ve (Allahqa) olarğa qarşı dualarnen muracaat etmeymiz, olarğa itaat etmege red etmeymiz. Biz olarğa itaatnı Allahqa (O, Qutsal ve Büyüktir) itaat dep sayamız ve bu

itaat, olar günâh işlemege emir etmegece, mıtlaqtır (*fard*). Biz (Allahqa) olarğa O, iman ve amanlıq bağışlaması için, dua etemiz.

وَتَتَّبِعُ السُّنَّةَ وَالْجَمَاعَةَ، وَتَجْتَنِبُ الشُّدُودَ وَالْخِلَافَ وَالْفُرْقَةَ.
وَتُحِبُّ أَهْلَ الْعَدْلِ وَالْأَمَانَةِ، وَتُبْغِضُ أَهْلَ الْجَوْرِ وَالْحَيَانَةِ.

Biz Peyğamberniñ Sünnetine (aleyhi-s-salâtu ve-s-selâm), musulman ümmetine riayet etemiz ve yañlış tüşünceden, bölünüvden, kelişamamazlıqtan qaçınamız.

Biz sadıq ve adaletli olğanlarını sevemiz, adaletsiz ve hainlerini sevmeyiz.

وَتَقُولُ: اللَّهُ أَعْلَمُ فِيمَا اشْتَبَهَ عَلَيْنَا عِلْمُهُ.
وَتَرَى الْمَسْحَ عَلَى الْحَقِّينِ فِي السَّفَرِ وَالْحَضَرِ، كَمَا جَاءَ فِي الْأَثَرِ.

Bir şeyde emin olmağan vaqt: "Allah er kesten yahşı bile" — dep aytamız.

Biz, hadislerde bildirilgeni kibi, evde ya da seyaatta abdest alğanda teri çoraplarınıñ (*mash 'alâ-l-huffayn*) silinmesini tanıyımız.

وَالْحُجُّ وَالْجِهَادُ مَاضِيَانِ مَعَ أُولِي الْأَمْرِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ، بَرَّهِمْ وَفَاجَرِهِمْ إِلَى قِيَامِ
السَّاعَةِ، لَا يَبْطُلُهُمَا شَيْءٌ وَلَا يَنْقُضُهُمَا.

Musulmanlarınñ (bütün dindar ya da günâhkâr) ükümdarları idareciligi altında hac ve cihad, Qıyamet kününe qadar saqlanğan vazifelerdir. İç bir şey ve iç kimse olarnı ne lâğu, ne de inkâr etip olamaz.

وَتُؤْمَرُ بِالْكَرَامِ الْكَاتِبِينَ، فَإِنَّ اللَّهَ قَدْ جَعَلَهُمْ عَلَيْنَا حَافِظِينَ.
وَتُؤْمَرُ بِمَمْلِكِ الْمَوْتِ، الْمُؤَكَّلِ بِقَبْضِ أَرْوَاحِ الْعَالَمِينَ.

Biz alicenap yazıcı meleklerge (*al-Kiram al-Katibin*) inanamız, olar bizim işlerimizi yazıp ala, çünkü Allah olarnı bizge muafız olaraq tayınladı.

Biz episi yaratılğanlarınñ ruhını almağa tayınlengen Ölüm Melegine (*Azrailine*) inanamız.

وَبِعَذَابِ الْقَبْرِ لِمَنْ كَانَ لَهُ أَهْلًا، وَسُؤَالِ مُنْكَرٍ وَنَكِيرٍ فِي قَبْرِهِ عَنِ رَبِّهِ وَدِينِهِ
وَنَبِيِّهِ، عَلَى مَا جَاءَتْ بِهِ الْأَحْبَابُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ،
وَعَنِ الصَّحَابَةِ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ.

وَالْقَبْرِ رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ، أَوْ حُفْرَةٌ مِنْ حُفْرِ النَّارِ.

Allahnıñ Resuleniñ (aleyhi-s-salâtu ve-s-selâm) hadislerinde ve onıñ sahabeleriniñ (Allah olardan razı olsun) bildirgenine köre, biz, mezarda aq qazanğaları içün, cezağa inanamız, insandan Munkar ve Nakir onıñ Rabbi, onıñ dini, onıñ peygamberi aqqında soraycağına inanamız.

Mezar – ya Cennetniñ çayırından biri, ya da Ceennemniñ uçurımından biridir.

وَتُؤْمَرُ بِالْبَعْثِ وَجَزَاءِ الْأَعْمَالِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَالْعَرْضِ وَالْحِسَابِ، وَقِرَاءَةِ
الْكِتَابِ، وَالتَّوَابِ وَالْعِقَابِ، وَالصِّرَاطِ وَالْمِيزَانِ

وَالْجَنَّةِ وَالنَّارِ مَخْلُوقَتَانِ، لَا تَفْتَنَانِ أَبَدًا وَلَا تَبِيدَانِ، وَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى خَلَقَ الْجَنَّةَ
وَالنَّارَ قَبْلَ الْخَلْقِ، وَخَلَقَ هُمَا أَهْلًا، فَمَنْ شَاءَ مِنْهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ فَضَلًّا مِنْهُ، وَمَنْ
شَاءَ مِنْهُمْ إِلَى النَّارِ عَدْلًا مِنْهُ، وَكُلٌّ يَعْمَلُ لِمَا قَدَّ فَرَعَ لَهُ، وَصَاوِرٌ إِلَى مَا خُلِقَ
لَهُ.

Biz (ölümünden soñ) Tirilişke, Mahkeme Künü yapqanlarımız içün ecrige, yapqanlarımıznıñ kösterilüvine (*al-'ard*) ve esabına (*al-hisab*), ameller kitabınıñ oquluvına (*qira'at al-Kitab*), mukâfat ve cezağa, Ceennemden köpürge (*as-sırat*), areketlerniñ terazesine (*mizan*) inanamız. Cennet ve Ceennem

yaratılmışdır, iç bir vaxıt coyulmaz ve yoq olmaz. Biz Yüce Allah Cennet ve Ceennemni mahlüqatları yaratmazdan evel yaratılmışına ve (yani Cennet ve Cehennem) için sakinlerini yaratqasına inanamız. O, özünüñ Merametinen Cennetke er istegenni kirsetir; Özünüñ Adaletliginen er istegenni Ceennemge kirsetir. Er kes bütünley nege boşğanlarına (yani olarğa evel-ezelden belgilengenini) yapa ve nege yaratılmışına kete.

وَالْحَيْرِ وَالشَّرِّ مُقَدَّرَانَ عَلَى الْعِبَادِ

Eyilik ve kemlik insanlar için evel-ezelden belgilendi.

وَالْإِسْتِطَاعَةُ الَّتِي يَجِبُ بِهَا الْفِعْلُ مِنْ نَحْوِ التَّوْفِيقِ الَّذِي لَا يَجُوزُ أَنْ يُوصَفَ الْمَخْلُوقُ بِهِ، فَهِيَ مَعَ الْفِعْلِ، وَأَمَّا الْإِسْتِطَاعَةُ مِنْ جِهَةِ الصَّحَّةِ وَالْوُسْعِ وَالتَّمَكُّنِ وَسَلَامَةِ الْأَلَاتِ فَهِيَ قَبْلَ الْفِعْلِ، وَبِهَا يَتَعَلَّقُ الْخَطَابُ، وَهُوَ كَمَا قَالَ تَعَالَى ﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾ [البقرة: ٢٨٢].

وَأَفْعَالُ الْعِبَادِ خَلَقَ اللَّهُ، وَكَسَبَ مِنَ الْعِبَادِ

Esasen, qabiliyet yardımnen yapılmış areket, yuqarıdan bağışlanmış muvafaqiyet kibidir ve mahlüqqa ait degildir. O (yani bu qabiliyet) – areketten ayrılmazdır.

Şu sırada, areket için qabiliyet doğruluq, imkân, gerekli küç ve çare mevcudluğu tarafından (insanda) areketten evel bulunır. Böyle qabiliyet çeşiti metinlerden bağıdır: misal olaraq Yüce Allah böyle ayta: "**Allah canğa imkânından fazla yüklemey**" (sure 2 "Al-Baqara", ayet 286).

İnsanların areketleri Allah tarafından yaratılmışdır (O, Qutsal ve Büyüktür), amma insan tarafından elde etilgendir.

وَمَا يَكْلِفُهُمُ اللَّهُ تَعَالَى إِلَّا مَا يُطِيقُونَ، وَلَا يُطِيقُونَ إِلَّا مَا كَلَّفَهُمْ، وَهُوَ تَفْسِيرٌ: "لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ". نَقُولُ: لَا حِيلَةَ لِأَحَدٍ، وَلَا حَرَكَةَ لِأَحَدٍ، وَلَا تَحَوَّلَ لِأَحَدٍ عَنِ مَعْصِيَةِ اللَّهِ إِلَّا بِمَعُونَةِ اللَّهِ، وَلَا قُوَّةَ لِأَحَدٍ عَلَى إِقَامَةِ طَاعَةِ اللَّهِ

وَالْتَّبَاتِ عَلَيْهَا إِلَّا بِتَوْفِيقِ اللَّهِ.

Yüce Allah insanlarğa yapa bilecekleri qadar yükley, ve insanlar tek Allah olarğa yüklegeni qadar yapa bileler. Böyle mana bu sözlerge aittir: "Allahtan ğayrı quvet ve qudret yoq-tır". Qayd etilmeli ki, Allahnıñ yardımını olmasa, iç kimse Oña itaatsızlıqtan keçip, qaçıp, uzaqlaşıp olamaz. İç kimse Allahqa (O, Qutsal ve Büyüktir), Allah bunı oña qabil yapmağance, Oña itaat etip olamaz ve itaatlıqta sebatlı turmaz.

وَكُلُّ شَيْءٍ يَجْرِي بِمَشِيئَةِ اللَّهِ تَعَالَى وَعِلْمِهِ وَقَضَائِهِ وَقَدَرِهِ، غَلَبَتْ مَشِيئَتُهُ
الْمَشِيئَاتِ كُلَّهَا، وَغَلَبَ قَضَاؤُهُ الْحَيْلَ كُلَّهَا، يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ وَهُوَ غَيْرُ ظَالِمٍ
أَبَدًا، تَقَدَّسَ عَنِ كُلِّ سُوءٍ وَحَيْنٍ، وَتَنَزَّهَ عَنِ كُلِّ عَيْبٍ وَشَيْنٍ ﴿لَا يُسْأَلُ عَمَّا
يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ﴾ [الأنبياء: ٣٢].

Er şey Yüce Allahnıñ İradesi, Onıñ Bilgisi, Onıñ Belgilevi ve Qararınen kerçekleşir. Onıñ İradesi episi yaratılğanlarınñ iradesinden daa yücedir, Onıñ Belgilevi er bir iyleden daa üstündür. O, istegenni yapa ve iç bir vaqıt adaletsiz olmay. O, er angi bir yamanlıqtan ve adaletsizlikten temizdir, O mükemmeldir, er angi bir qusurdan ve eksiklikten uzaqtır. **"Ondan, O yapqan iç bir şey için soramaylar, olar ise sorulacaqlar"** (sure 21 "Al-Anbiya", ayet 23).

وَفِي دُعَاءِ الْأَحْيَاءِ وَصَدَقَاتِهِمْ مَنَفَعَةٌ لِّلْأَمْوَاتِ.

وَاللَّهُ تَعَالَى يَسْتَجِيبُ الدَّعَوَاتِ وَيَقْضِي الْحَاجَاتِ.

وَيَمْلِكُ كُلَّ شَيْءٍ وَلَا يَمْلِكُهُ شَيْءٌ، وَلَا غِنَى عَنِ اللَّهِ تَعَالَى طَرْفَةَ عَيْنٍ، وَمَنْ
اسْتَعَى عَنِ اللَّهِ طَرْفَةَ عَيْنٍ فَقَدْ كَفَرَ، وَصَارَ مِنْ أَهْلِ الْحَيْنِ.

وَاللَّهُ يَغْضَبُ وَيَرْضَى، لَا كَأَحَدٍ مِنَ الْوَرَى.

Yaşğanlarınñ ölgenler için dua ve sadaqası faydalıdır.

Yüce Allah insanların dualarına cevap bere ve ihtiyaclarını yerine ketire.

Allah (O, Qutsal ve Büyüktir) er şey üzerinde mıtlaq üküm süre ve Onıñ üzerinde iç bir şeyniñ ükümi yoqtır. İç bir şey bir ange bile Yüce Allahtan mustaqıl olmaz. Allahtan özüni bir ange bile mustaqıl sayğan küfürge tüşe, özüni telefke mahküm ete. Allah yaratılğanlarğa oşamayıp, açuvlana ve memnün qala.

وَحُبُّ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَلَا تَقْرُطُ فِي حُبِّ أَحَدٍ مِنْهُمْ؛ وَلَا تَنْتَبِرُ مِنْ أَحَدٍ مِنْهُمْ، وَتَبْغِضُ مَنْ يَبْغِضُهُمْ، وَبِعَيْرِ الْخَيْرِ يَذْكُرُهُمْ، وَلَا تُذَكِّرُهُمْ إِلَّا بِخَيْرٍ، وَحُبُّهُمْ دِينَ وَإِيمَانٌ وَإِحْسَانٌ، وَبُغْضُهُمْ كُفْرٌ وَنِفَاقٌ وَطُعْيَانٌ.

Biz Allah Resüliniñ (aleyhi-s-salâtu ve-s-selâm), sahabele-rini sevemiz ve olardan birisine sevgide artqaçlıq yol bermey-miz ve olarnıñ iç birisinden vazgeçmeymiz. Biz olardan nefret etkenlerden ve olar aqta yaman aytqanlardan nefret etemiz. Biz olar (sahabeler) aqqında tek eyi aytamız. Olarğa sevgi — bu din, iman ve ihsan (körüñüşidir), olarğa nefret ise — bu qanunsızlıq, munafıqlıq ve küfür (körüñüşidir).

وَتَثَبَّتُ الْخِلَافَةَ بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَوْلَا لِأَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ ﷺ تَفْضِيلًا لَهُ وَتَقْدِيمًا عَلَى جَمِيعِ الْأُمَّةِ، ثُمَّ لِعُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ ﷺ، ثُمَّ لِعُثْمَانَ ﷺ، ثُمَّ لِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ﷺ، وَهُمْ الْخُلَفَاءُ الرَّاشِدُونَ وَالْأَئِمَّةُ الْمَهْدِيُّونَ.

Biz tasdıqlaymız ki, Allahnıñ Resüliniñ (aleyhi-s-salâtu ve-s-selâm) ölüminden soñ başvalilik (halifelik) eñ başta bütün ümmetten üstünligi ve müimligi olğan Abu Bakr as-Siddiqqa (Allah ondan razı olsun), soñ — ‘Umar ibn al-Hattabqa, soñ ‘Usman ibn ‘Affanğa, soñ ‘Ali ibn Abu Talibge (Allah episinden razı olsun) berilgendir. Olar episi — dini bütün olğan halifelerdir (*al-hulâfa' ar-raşidun*) ve doğru yolnen alıp ketken idareciler-dir.

وَإِنَّ الْعَشْرَةَ الَّذِينَ سَمَّاهُمْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَبَشَّرَهُمْ بِالْجَنَّةِ، نَشَّهَدُ لَهُمْ بِالْجَنَّةِ عَلَى

مَا شَهِدَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، وَقَوْلُهُ الْحَقُّ، وَهُمْ: أَبُو بَكْرٍ، وَعُمَرُ، وَعُثْمَانُ، وَعَلِيٌّ، وَطَلْحَةُ، وَالزُّبَيْرُ، وَسَعْدٌ، وَسَعِيدٌ، وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ، وَأَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ وَهُوَ أَمِيرُ هَذِهِ الْأُمَّةِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَجْمَعِينَ.

Biz şaatlıq etemiz ki, Allahnıñ Resüli (aleyhi-s-salâtu ve-s-selâm) adlandıırğan ve olarnı Cennetnen quvandırğan on sahabesi Cennette bulunacaqtır, çünki sözleri aqiqat olğan Allahnıñ Resüli (aleyhi-s-salâtu ve-s-selâm) bu aqta şaatlıq etken edi. İşte bu on sahabe: Abu Bakr, ‘Umar, ‘Usman, ‘Ali, Talha, Zübayr, Sa’d, Sa’id, ‘Abd ar-Rahman ibn ‘Auf ve Abu ‘Ubayda ibn al-Carrah – bu Ümmetnıñ işançlısı – Allah episinden razı olsun.

وَمَنْ أَحْسَنَ الْقَوْلَ فِي أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَأَزْوَاجِهِ الطَّاهِرَاتِ مِنْ كُلِّ دَنَسٍ، وَذُرِّيَّاتِهِ الْمُقَدَّسِينَ مِنْ كُلِّ رِجْسٍ؛ فَقَدْ بَرِيَ مِنَ التِّفَاقِ.

Allah Resüliniñ (aleyhi-s-salâtu ve-s-selâm) er angi kirden temiz olğan sahabeleri, olarnıñ ömür arqadaşları, nesilleri aqta yahşı şey aytqanlar – munafıqlıq qabaatlavlarından serbestler.

وَعُلَمَاءُ السَّلَفِ مِنَ السَّابِقِينَ، وَمَنْ بَعَدَهُمْ مِنَ التَّابِعِينَ – أَهْلُ الْخَيْرِ وَالْإِثْرِ، وَأَهْلُ الْفِقْهِ وَالنَّظْرِ –، لَا يُذَكَّرُونَ إِلَّا بِالْجَمِيلِ، وَمَنْ ذَكَرَهُمْ بِسُوءٍ فَهُوَ عَلَى غَيْرِ السَّبِيلِ.

Birinci nesiller alimleri ve olarnıñ peşinden ketkenler – fazilet ve mirasqa, teren añlayış ve tutumlu fikirlerge saiptirler. Olar aqqında tek eñ güzel şekilde aytmaq kerektir. Olar aqta yaman aytqan (doğru) yolda degildir.

وَلَا تَفْضَلُ أَحَدًا مِنَ الْأَوْلِيَاءِ عَلَى أَحَدٍ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، وَتَقُولُ: نَبِيٌّ وَاحِدٌ أَفْضَلُ مِنْ جَمِيعِ الْأَوْلِيَاءِ.

وَتُؤْمَرُ بِمَا جَاءَ مِنْ كَرَامَاتِهِمْ، وَصَحَّ عَنِ الثَّقَاتِ مِنْ رِوَايَاتِهِمْ.

Biz Allahqa yaqın qullarnıñ (*evliya*) iç birini, er angi pey-

ğamberden (barışıqta olsunlar) üstün körmeymiz. Aksine, biz peyğamberler arasından er kimniñ, Allahqa yaqın episi qullarından (*evliya'*) daa da üstün olğanını aytaımız.

Habercilerniñ doğru (*sahih*) rivayetlerine tayanaraq, Allah Öz cümertligini (keramet) olarğa (evliyalarağa) köstergenine inanamız.

وَتُؤْمِنُ بِأَشْرَاطِ السَّاعَةِ: مِنْ خُرُوجِ الدَّجَالِ، وَتُرْوَى عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ عليه السلام مِنَ السَّمَاءِ، وَتُؤْمِنُ بِطُلُوعِ الشَّمْسِ مِنْ مَغْرِبِهَا، وَخُرُوجِ دَابَّةِ الْأَرْضِ مِنْ مَوْضِعِهَا.

Biz Daccâlniñ çıqışı, kökten 'İsa ibn Maryam (aleyhi-s-selâm) enmesi, ğarptan küneş doğuvına ve Topraq Canavarı (*dabbatu-l-'ard*) çıqışına kibi Qıyamet kününiñ alâmetlerine inanamız.

وَلَا نُصَدِّقُ كَاهِنًا وَلَا عَرَفَاءَ، وَلَا مَنْ يَدَّعِي شَيْئًا يُخَالِفُ الْكِتَابَ وَالسُّنَّةَ
وَإِجْمَاعَ الْأُمَّةِ.

وَتَرَى الْجَمَاعَةَ حَقًّا وَصَوَابًا، وَالْفُرْقَةَ زَيْغًا وَعَدَابًا.

Biz falcılarınıñ, keanetçilerniñ aytqanlarını aqıqat yerine qoymaymız, Quran, Sünnet ve alimlerniñ fikir birliğine (*icma'*) zıt kelgen iç bir şeyge inanmaymız.

Biz Ümmetniñ (yolu) aqıqiy ve doğru yol olğanını sayamız. Bölünüv yolunu ise yañlış ve ceza yol olğanını sayamız.

وَدِينُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ وَالسَّمَاءِ وَاحِدٌ، وَهُوَ دِينُ الْإِسْلَامِ، قَالَ اللَّهُ تَعَالَى ﴿إِنَّ
الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ﴾ [آل عمران: ٩١]، وَقَالَ تَعَالَى ﴿وَرَضِيتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ
دِينًا﴾ [المائدة: ٣].

Köklerde ve yerde Allahniñ tek bir dini bardır, bu din – İslâmdır. Yüce Allah ayta ki: "**Aqıqaten de, Allahniñ dini İslâmdır**" (sure 3 "Al-İmran", ayet 19). Bunen beraber Yüce Allah ayta ki: "**Men sizler için din olaraq İslâmni tasdıq-**

ladım" (sure 5 "Al-Ma'ida", ayet 3).

وَهُوَ بَيْنَ الْعُلُوِّ وَالْتَفْصِيرِ، وَبَيْنَ التَّشْبِيهِ وَالتَّعْطِيلِ، وَبَيْنَ الْجُبْرِ وَالْقَدْرِ، وَبَيْنَ الْأَمْنِ وَالْيَأْسِ.

(İslâm) dini artqaçlıq ve ihmal arasında; Allah (O, Qutsal ve Büyüktir) sıfatlarınının bir şeyge ya da bir kimsege beñzevi (*taş-bih*) ve Allahnın sıfatlarını inkâr etüv (*ta'tul*) arasında; Allahnın bizni bir şeyge mecbur etmesi (*cabr*) inanç ve Allahnın belgileviniñ (inkârı) arasında; Allahnın cezası ögünde tam telükesizlik duygusu ve Allahnın (O, Qutsal ve Büyüktir) Merametligine ümütsizlik arasında bulunır.

فَهَذَا دِينُنَا وَاعْتِقَادُنَا ظَاهِرًا وَبَاطِنًا، وَنَحْنُ بَرَاءٌ إِلَى اللَّهِ مِنْ كُلِّ مَنْ خَالَفَ الَّذِي ذَكَرْنَاهُ وَبَيَّنَّاهُ.

Bizim dinimiz ve itiqatımız – içten ve tıştan – böyledir. Biz, aytqanımız ve tarif etkenimiz şeylerge qarşı çıqqan er kimni, Allah ögünde terk etemiz.

وَنَسْأَلُ اللَّهَ تَعَالَى أَنْ يُبَيِّنَنَا عَلَى الْإِيمَانِ، وَيُخْتِمَ لَنَا بِهِ، وَيَعْصِمَنَا مِنَ الْأَهْوَاءِ الْمُخْتَلِفَةِ، وَالْأَرَءِ الْمُتَفَرِّقَةِ، وَالْمَذَاهِبِ الرَّدِّيَّةِ، مِثْلَ الْمُشَبِّهَةِ وَالْمُعْتَرِئَةِ وَالْجُهْمِيَّةِ وَالْجُبْرِيَّةِ وَالْقَدَرِيَّةِ وَعَيْرِهِمْ، مِنَ الَّذِينَ خَالَفُوا السُّنَّةَ وَالْجَمَاعَةَ، وَخَالَفُوا الضَّلَالَةَ، وَنَحْنُ مِنْهُمْ بَرَاءٌ، وَهُمْ عِنْدَنَا ضَلَالٌ وَأَرْدِيَاءٌ وَبِاللَّهِ الْعِصْمَةُ وَالتَّوْفِيقُ.

Biz Yüce Allahqa bizni imanımızda quvetleştirmek ve ömürimizni imannen yekünlemek için dua etemiz.

Biz Allahqa bizni çeşit türlü nefislerden, bölüngen fikirlerden, Sünnet ve musulman Ümmetinden çekilip yañlışqa ketken,

*muşabbihâ*², *mu'tazilâ*³, *cahmiya*⁴, *cabariya*⁵, *qadariya*⁶ kibi bir çoq diger yaramay sektalardan qorçalaması için dua etemiz.

Bizim olarnen umumiy iç bir şeyimiz yoqtır, bizim fikrimizce olar yañlıştı ve yamanlıqtadır. Ve (hatalardan) er bir qorçalav ve muvafaqiyetke yol – tek Allahtandır!

² *Muşabbihâ* – Allahnı yaratılğanlarğa oşatıp, Yüce Allahnıñ sıfatlarını, yaratılğanlarınñ sıfatlarına beñzetken sektadır. Böyleliknen, bu sekta Allahnıñ beden qısımları ve müçeleri olğanını bildire.

³ *Mu'tazilâ* – Qurannıñ yaratılğanına inanğan, Cennette Allahnıñ körünüvini inkâr etken, insan öz areketlerini özü yaratqanını ve Allah er yerde bulunğanını bildirgen sektadır.

⁴ *Cahmiya* — Allahnıñ sıfatlarını inkâr etken, insannıñ areketlerinde iç bir saylav şekli yoq olğanını, Quran yaratılğanını ve Allah er yerde bulunğanını iddia etken sektadır.

⁵ *Cabariya* – insannıñ saylav serbestligini bütünley inkâr etken ve insanlarınñ areketlerini yelde yapraq şırtırdamasinen qıyaslağan sektadır.

⁶ *Qadariya* – qısmetni (belgilevni) red etken ve insan öz areketlerini özü yaratqanını iddia etken sektadır.

Abu Ca'far at-Tahavi

AL-‘AQIDA AT-TAHAVIYA

EHL-İ SÜNNET VE CEMAAT İTİQADINIŃ
AÇIQLAMASI

Terciman:

Halilova Gülsum

Edebiy muarrir:

Abibulla Seit-Celil

İlmiy muarrir:

Rustemov Ayder

Tüzetici:

Abibulla Seit-Celil